

RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU'NUN YAYIN HİZMETİ İLKELERİNDEN OLAN SUÇSUZLUK KARİNESİNE AYKIRILIK SEBEBİYLE UYGULANAN İDARİ YAPTIRIMLAR SORUNU¹

*The Problem of Administrative Sanctions Imposed for Violating the
Presumption of Innocence, One of the Broadcasting Service
Principles of the Radio and Television Supreme Council*

Afra AKGÜL*

ÖZ

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), ülkemizde yayın hizmetleri sağlayan medya kuruluşlarının faaliyetlerinde uyması gereken usul ve esasları belirleyen bir kurumdur. RTÜK, belirlediği usul ve esaslara göre medya kuruluşlarını denetler ve gerekli gördüğünde yaptırım uygulama yetkisini kullanır. Bu işlevleri sebebiyle RTÜK, düzenleyici ve denetleyici kurumlardan biridir. İdari teşkilat içerisinde bağımsız idari otoriteler arasında yer alan RTÜK, söz konusu yetkilerini 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'dan almaktadır. Adı geçen Kanun'da medya kuruluşlarının uyması gereken yayın hizmeti ilkeleri sayılmıştır. Kanun'un 8/1-i bendinde bu ilkelerden biri olarak, suçsuzluk karinesinin tanımı yapılmış olup bu ilkeye aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar yine Kanun'da sayılmıştır. Yayın hizmetleri ilkelerinden olan suçsuzluk karinesine aykırı bir yayının tespiti halinde 6112 sayılı Kanun'a göre idari yaptırım uygulanmaktadır. Bu çalışmada bağımsız

Makalenin Geliş Tarihi: 29.10.2022, **Makalenin Kabul Tarihi:** 20.10.2023

¹ Daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış olan bu çalışma, 2022 yılında Manisa Barosu Başkanlığı tarafından düzenlenen masumiyet karinesi temalı ulusal makale yarışması için hazırlanmış olan metnin geliştirilmiş halidir.

* Araştırma Görevlisi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı, e-posta: av.akgulafra@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1786-8757.

idari otoritelerin ve özel olarak RTÜK'ün yapısı, işlevleri ve hukuki statüsü incelenecektir. Ardından çalışmanın amacı gereği ceza muhakemesine özgü bir kurum olan suçsuzluk karinesinin anlamı ve uygulama alanı ortaya koyulacaktır. Bu doğrultuda çalışmada son olarak, RTÜK'ün suçsuzluk karinesine dayanarak idari yaptırım uyguladığı kararlar ele alınarak bu kararların hukuka uygunluğu tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bağımsız İdari Otoriteler, RTÜK, Suçsuzluk Karinesi.

ABSTRACT

The Turkish Radio and Television Supreme Council (RTÜK) is an institution that determines the rules that the media organizations providing broadcasting services in Turkey must comply with in their activities. It inspects media institutions in accordance with the rules it has determined, and uses its authority to impose sanctions when it deems necessary. It derives its authority from Code No. 6112. In this Code, the broadcast service principles comply with are listed. As one of them, the definition of presumption of innocence is defined in paragraph 8/1-i of the Code, and the sanctions to be applied in case of violation of this principle are listed in the Code. In case of detection of a broadcast contrary to the presumption of innocence, administrative sanctions are imposed according to this code. In this study, the structure, functions, and legal status of independent administrative authorities will be examined, with particular emphasis on RTÜK. Subsequently, the meaning and application scope of the presumption of innocence as an institution specific to criminal procedure will be explained. Finally, decisions made by RTÜK based on the presumption of innocence as grounds for imposing administrative sanctions will be discussed to analyze their compliance with legality.

Keywords: Autonomous Administrative Authorities, The Radio and Television Supreme Council, Presumption of Innocence.

GİRİŞ

Bağımsız idari otoriteler, toplumsal hayattaki birtakım faaliyetleri düzenlemeye ve denetlemeye devlet tarafından izin verilmiş olan kuruluşlardır. Bu kuruluşların örgütlenme şekilleri devletlere göre değişmektedir. Dolayısıyla her bir devlette, gerek faaliyet alanlarının farklı

oluşu gerek örgütlenme şekillerinin farklılığı sebebiyle tek tip bir bağımsız idari otorite modeli bulunmamaktadır. Ancak devletten devlete değişen veya aynı devletin içerisinde farklı modellerde kurulmuş olan bağımsız idari otoritelerin ortak özelliği, regülasyon işlevi olarak ifade edilen, görev ve yetki alanlarına giren faaliyetleri düzenleme ve denetleme ile yaptırım uygulayabilmeleridir².

Türkiye'de faaliyet gösteren bağımsız idari otoriteler, Türk idari teşkilatı içerisinde yerini almıştır. Türkiye'de bağımsız idari otoriteler aracılığıyla söz konusu regülasyon işlevinin yerine getirildiği faaliyet alanlarına örnek olarak enerji piyasalarının işleyişi, kişisel verilerin korunması, radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi, bankacılığın düzenlenmesi gösterilebilir. Bu çalışmada yoğunlaşılacak olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu³ da radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi, denetlenmesi ve gerekli hallerde söz konusu yayınlara yaptırım uygulanması yetki ve görevlerine sahip bir bağımsız idari otoritedir.

RTÜK 6112 sayılı Kanun ile düzenlenmektedir. Bu Kanunda radyo ve televizyon yayınlarında uyulması gereken kurallar, esas olarak adı geçen Kanunun “*Yayın hizmeti ilkeleri*” başlıklı 8. maddesinde⁴ sayılmıştır. Söz

² Ender Ethem Atay, “Fransız İdare Hukukunda Bağımsız İdari Otoriteler (BİO’lar): Rekabet Konseyi”, içinde *Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları* (Ankara: Rekabet Kurumu Yayınları, 2000), 51.

³ Çalışmanın devamında “RTÜK” olarak kısaltılacaktır.

⁴ “ (1) Medya hizmet sağlayıcılar, yayın hizmetlerini kamusal sorumluluk anlayışıyla bu fıkra da yer alan ilkelere uygun olarak sunarlar. Yayın hizmetleri;

- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı olamaz.
- İrk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturamaz.
- Hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı olamaz.
- İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.
- Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte olamaz.
- İrk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, engellilik, siyasi ve felsefi düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez.
- Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.

-
- g) Suç işlemeyi, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici nitelikte olamaz.
- ğ) Çocuklara, güçsüzlere ve engellilere karşı istismar içeremez ve şiddeti teşvik edemez.
- h) Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.
- ı) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır; soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğundan emin olunmaksızın yayımlanamaz; haberin verilişinde abartılı ses ve görüntüye, doğal sesin dışında efekt ve müziğe yer verilemez; görüntülerin arşiv veya canlandırma niteliği ile ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesi zorunludur.
- i) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.
- j) Haksız çıkarlara hizmet eden ve haksız rekabete yol açan unsurlar içeremez.
- k) Siyasal partiler ve demokratik gruplar ile ilgili tek yönlü veya taraf tutar nitelikte olamaz.
- l) nel sağlığa, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik edemez.
- m) Türkçenin, özellikleri ve kuralları bozulmadan doğru, güzel ve anlaşılır şekilde kullanılmasını sağlamak zorundadır; dilin düzeysiz, kaba ve argo kullanımına yer verilemez.
- n) Müstehcen olamaz.
- o) Kişi veya kuruluşların cevap ve düzeltme hakkına saygılı olmak zorundadır.
- ö) Bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeremez, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilemez veya ikramiye verilmesine aracılık edemez.
- p) Medya hizmet sağlayıcı tarafından yapılan veya yaptırılan anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçların ilânına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi zorunludur.
- r) Kişileri fal veya batıl inançlar yoluyla istismar edemez.
- s) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.
- ş) Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz.
- t) Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet edecek sonuçlar doğuracak şekilde sunamaz.
- (2) Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlakî gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılsa dahi yayımlanamaz.
- (3) İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıları, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlakî gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikteki yayın hizmetlerinin,

konusu hükümde sayılan ilkelerden birine veya birden fazlasına aykırılık halinde, RTÜK anılan Kanunun 32. maddesine göre idari yaptırım uygulayabilecektir. İlkelere aykırılık halinde Kanunun 33. maddesinde sayılan suç tiplerinin oluşması halinde, RTÜK açılacak kamu davasında katılan sıfatını taşıyabilecektir. 6112 sayılı Kanunun 8. maddesinde sayılan yayın hizmeti ilkeleri arasında suçsuzluk karinesine⁵ (m. 8/1-i) aykırılık hali de yer almaktadır.⁶ Kanunun “*İdari yaptırımlar*” başlıklı 32. maddesi gereğince, suçsuzluk karinesine aykırı bir yayın hakkında idari yaptırım uygulanabileceği ifade edilmiştir. Suçsuzluk karinesine aykırılık hali gündeme geldiğinde, bu durum Kanuna göre yalnızca idari yaptırıma konu olacaktır. Nitekim Kanunun “*Adli yaptırımlar*” başlıklı 33. maddesinde düzenlenen birtakım suç tiplerinin arasında suçsuzluk karinesine aykırılığa ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Dolayısıyla Kanunun saydığı yayın hizmeti ilkelerinden suçsuzluk karinesine aykırılık halinde, hukuki nitelik olarak bu yaptırım yargı kararıyla tesis edilen bir adli yaptırım değil, idari işlemle tesis edilen bir idari yaptırım olacaktır.

bunların bu tür hizmetleri normal şartlar altında duymayacakları ve görmeyecekleri şekilde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür.

(4) Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, arkadaş bulma amacıyla kişilerin tanıştırıldığı ve/veya buluşturulduğu türden programlara, takviye edici gıdalar ve benzeri destekleyici ürünler de dâhil olmak üzere herhangi bir ürünün ilgili mevzuatına aykırı olarak sağlık beyanıyla satışına, pazarlanmasına ve/veya reklamına, sohbet, arkadaşlık ve eş bulma hatlarının ve hizmetlerinin tanıtımına yer verilemez. Katma değerli elektronik haberleşme hizmet numaraları, yerel ararın numaralar, benzeri özel içerikli hizmetlere ilişkin numaralar ile özel ücrete tabi diğer sabit ve mobil numaralar kullanılmak suretiyle, izleyici ve dinleyicileri yanıltıcı ve/veya haksız kazanca neden olacak şekilde yarışma, çekiliş, lotarya ve benzeri adlar altında ödül ve ikramiye taahhüt edilemez ve bu yöntemle ürün tanıtımı, satışı ve pazarlaması yapılamaz.”

⁵ Doktrinde masumiyet karinesi veya suçsuzluk karinesi olarak iki farklı ifade ile tanımlanan bu ilkenin, çalışmada suçsuzluk karinesi olarak anılması tercih edilmiştir. Nitekim ceza muhakemesi sürecinde hüküm kurulana kadar şüpheli ve sanık hakkında koruma tedbirlerinin uygulanabilmesi karşısında söz konusu ilke için “masumiyet karinesi” ifadesinin kullanılmasının, şüpheli ya da sanığın ceza muhakemesi sürecinin en başından itibaren masum sayılması anlamına gelip koruma tedbirlerinin uygulanmasını açıklanamaz hale getireceği hakkında bkz. Metin Feyzioğlu, “Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, *AÜHFD 1999/1-4*, (Ankara 1999), 138.

⁶ “(i) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.”

Suçsuzluk karinesinin anlamı ve uygulama alanı göz önünde bulundurulduğunda, RTÜK'ün suçsuzluk karinesi ihlalini tespit edebilmesi ve ihlal tespiti halinde idari yaptırım uygulayabilmesi, bu tespit ve yaptırımın hukuka uygunluğu hakkında soru işaretleri uyandırmaktadır. Nitekim çalışmanın devamında ayrıntılarıyla açıklanacağı üzere, suçsuzluk karinesi, bir kişi hakkında hukuka uygun olarak kurulan bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından, kişinin suçlu olduğunun sabit olduğuna dair kesin bir hüküm kurulmadıkça, kişinin suçsuz sayılacağına dair ceza muhakemesinin bütününe ilişkin bir ilkedir. Suçsuzluk karinesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS'in) 6. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkının ceza sahasında uygulanabilecek bir parçası olacak şekilde tanımlanan ve yine Anayasa'nın 38/4. maddesinde güvence altına alınan bir ilkedir. Bu doğrultuda suçsuzluk karinesini kişiler ihlal edememektedir. Ancak RTÜK'ün uyguladığı idari yaptırımlar, yayıncılık alanında faaliyet gösteren anonim şirketler bünyesinde yer alan çeşitli TV veya radyo logoları ile yayın yapan medya kuruluşları hakkındadır. Dolayısıyla RTÜK tarafından yayın hizmetleri ilkeleri arasında yer alan suçsuzluk karinesinin ihlal edildiğinden bahisle uygulanan idari yaptırımlar özel hukuk tüzel kişileri üzerinde sonuç doğurmaktadır.

İşbu çalışmada yukarıda ifade edilen suçsuzluk karinesi ihlalinden bahisle uygulanan idari yaptırımların hukuka uygunluğu tartışılacaktır. Yöntem olarak çalışma iki ana bölüme ayrılacaktır. Birinci bölümde bağımsız idari otoritelerin anlamı ve işlevleri ortaya koyulduktan sonra, bağımsız idari otoritelerden biri olan RTÜK; RTÜK'ün yapısı, görev ve yetkileri ve kararlarının hukuki niteliği bakımından incelenecektir. İkinci bölümde RTÜK kararlarında suçsuzluk karinesi gerekçesine geçilecektir. Bu bağlamda ikinci bölümde öncelikle suçsuzluk karinesinin anlamı ve uygulama alanı doktrin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ve Anayasa Mahkemesi (AYM) kararları ile ortaya koyulduktan sonra suçsuzluk karinesinin ihlal edildiğinden bahisle verilen idari yaptırımlara konu olan RTÜK kararları incelenecektir.

I. BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTE OLARAK RTÜK

A. Bağımsız İdari Otoriteler

1. Genel Olarak

Günümüzde devlet, toplumsal hayattaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesini üstlenmek yerine; toplumsal hayatta bir çeşit hakemlik yapmaktadır⁷. Devletin dönüşen bu yeni rolü ile ortaya regülasyon işlevi çıkmaktadır. Böylece devlet adeta zor kullanma gücüne sahip bir kolluk olmak yerine, toplumsal hayattaki uzlaşmayı ve beraberliği sağlamayı hedefleyen bir ahlaki otorite olmuştur⁸. Devletin faaliyet alanlarındaki söz konusu değişimiyle birlikte, faaliyet alanlarını düzenlemek ve çeşitli yetkileri kullanmak üzere düzenleyici ve denetleyici kurumlar olan bağımsız idari otoriteler ortaya çıkmıştır⁹.

Bağımsız idari otoriteleri tanımlarken tek tip bir modelden bahsedilememektedir. Bağımsız idari otoriteler, devletlere göre değişebilir ve farklı anlamlara sahip olabilirler. Nitekim bağımsız idari otoriteler, devletin hakem olduğu sosyal düzende özgürlüklerin güvence altına alınmasının aracı olduklarından; siyasi, ekonomik ve sosyal yapının kendine has özellikleri bakımından tek tip bir modelde ve işlevde buluşmamaktadırlar¹⁰.

2. İşlevsel Özellikleri

Bağımsız idari otoriteler, düzenleyici ve denetleyici kurumlardan olup organları ve işlemleri üzerinde hiyerarşik denetim veya vesayet denetimi gibi idari denetim yapılamayan kurumlardır. Diğer bir ifadeyle bu kurumlar, idari olarak bağımsız, regülasyon işlevine sahip ve regülasyon işlevinin bir uzantısı olarak izleme ile denetleme yetkilerini kullanarak yaptırım uygulama yetkisine sahip yapılardır¹¹. Bu kurumların hiyerarşik denetime

⁷ Ali Ulusoy, "Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme", *Ankara Barosu Dergisi* 2000/2, (Ankara 2000), 47.

⁸ Ulusoy, Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme", 47.

⁹ Sanem Berkün, "Kamu Açısından Yönetim", *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 2017/16, (Ankara, 2017), 657 vd.

¹⁰ Ender Ethem Atay, "Fransız İdare Hukukunda Bağımsız İdari Otoriteler (BİO'lar): Rekabet Konseyi", 51.

¹¹ Metin Günday, *İdare Hukuku*, 10. Bası (Ankara: İmaj Yayınevi, 2015), 569 vd.

veya vesayet denetimine tabi olmamaları, yürütme organının bağımsız idari otoritelerin işlem ve eylemlerini geçersiz kılacak yetkilere sahip olmamalarını ifade eder¹². Siyasi iktidar, bu kurumların üyelerinin seçimlerinde yetki sahibidir. Ancak bu kurumların bağımsızlığı yasama, yargı ve yürütme organlarının müdahalesine tabi olmamak olarak anlaşılmalıdır. Bu kurumların bağımsızlığı; kurumların, özellikle karar organlarının ve personellerinin siyasi baskı altında olmayacağı bir güvence ile donatılmış olmalarından kaynaklanmaktadır¹³. Nitekim bu kurumlar, yürütme organına karşı bağımsız olacak şekilde organik ve işlevsel bir statüyle donatılarak kendi faaliyet alanlarına göre özgürlüklerin revizyonuna ve uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olurlar¹⁴. Organik yönden bağımsızlıklarının gereği olarak, bu kurumların üyelerinin seçiminde yürütme organının yetkisi olsa bile seçilen üyeler görev süreleri boyunca görevden alınamazlar. Yürütmenin hiyerarşik veya vesayet denetimine tabi olmayıp herhangi bir organ, merci, kişi ya da makam tarafından görev alanları hakkında emir, talimat, tavsiye ya da telkin anlamına gelecek ifadelerde bulunulmasının yasaklanması ile de işlevsel bağımsızlıkları sağlanmıştır¹⁵.

Bu kurumlar yargı organının ve yasama organının denetimine tabidirler. Bağımsız idari otoritelerin; kararları Anayasa'nın 125. maddesi¹⁶ gereğince yargı denetimi ile iptal edilebilir, kanunlarında yer alan yetkileri Anayasa'nın 87. maddesi¹⁷ gereğince yasama organı tarafından değiştirilebilir.

¹² Zehra Odyakmaz vd., *Anayasa Hukuku - İdare Hukuku*, 7. Bası (İstanbul: İkinci Sayfa Yayınları, 2006), 669-670.

¹³ Odyakmaz vd., *Anayasa Hukuku - İdare Hukuku*, 670.

¹⁴ Lütfi Duran, *Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler* (İstanbul: Alkım Yayınları, 1998), 24.

¹⁵ Günday, *İdare Hukuku*, 569-570 ve 573.

¹⁶ "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır."

¹⁷ "Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkilerini kullanmak ve görevleri yerine getirmektir."

Doktrinde farklı görüşler olmakla birlikte¹⁸, bağımsız idari otoriteler Türk hukukunda idari kurumlar arasında görülmektedir. Bu kurumların kararları diğer idari kurumların kararlarının denetiminde olduğu gibi yargısal denetime tabidir¹⁹. Birbirlerinden farklı özelliklere sahip olan bağımsız idari otoritelerin kararlarının yargısal denetiminde, ilk derece yargılama makamı olarak hangi mahkemenin görevli olduğu, bağımsız idari otoritelerin kendi kuruluş kanunlarında düzenlenmiştir²⁰. Bağımsız idari otoritelerin kendi kuruluş kanunlarında yargısal denetimin hangi ilk derece mercii tarafından yapılacağı hakkında açık hüküm olmayan hallerde, genel hükümlere göre idare mahkemelerince ilk derece idare mahkemelerinde yargısal denetim yapılır²¹.

Bağımsız idari otorite niteliğine sahip kamu makamları, kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılmışlardır. Bu makamlar üçüncü kişiler üzerinde rıza hilafına tek yanlı olarak hukuki sonuç ve etki doğuran işlem yapma yetkisine sahiptirler²². Bu kurumlar, organik yapıları ve sahip oldukları işlevleri ile diğer idari kurumlardan ayrılmaktadırlar. Bu farklılık özellikle faaliyet alanlarına göre değişen regülasyon yetkilerinde ortaya çıkmaktadır²³. Bu kurumların düzenleme yetkisinin kapsamına giren alanlar, temel hak ve

¹⁸ Bkz. bu çalışmanın “RTÜK Kararlarının Hukuki Niteliği” başlığı altındaki ifadeler.

¹⁹ Ender Ethem Atay, *İdare Hukuku* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2006), 317.; Zeynep Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, *AÜSBE* (Ankara: Yayınlanmış Doktora Tezi, 2011), 90-91.

²⁰ Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, 91.

²¹ Günday, *İdare Hukuku*, 576.; Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, 91.

²² Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, 90.

²³ Günday, *İdare Hukuku*, 570.; Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, 98.; Devlet Denetleme Kurulu'nun “Rekabet Kurumu'nun 1999, 2000, 2001 Yılları İş ve İşlemlerinin Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunca Araştırma ve Denetlenmesine ilişkin 2002/12 sayılı Rapor” özetinde, Kurul bu kurumların işlevsel özellikleri ile ilgili bir saptamada bulunarak bağımsız idari otoritelerin regülasyon işlevlerini şöyle ifade etmiştir: “Bu kurumların işlevsel olarak özellikleri olan regülasyon, belirli bir alanı düzenleme, bu alanda faaliyette bulunacaklar açısından kuralları belirleme ve bu kurallar uyulup uyulmadığını denetleyerek, aykırı davranışlara yaptırım uygulama etkinliklerinin bütününe ifade etmektedir. Bağımsız idari otoriteler, kimi temel hak ve özgürlükler alanına yönelik olarak da regülasyon işlevi üstlenmekte olduklarına dair bkz. Taner Ayanoğlu, “Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Düzenleme Yetkisi ve TAPDK Örneği”, *IHF* 2007/1, (İstanbul 2007), 50.

özgürlüklerle kesişir ve regülasyon yetkileri kullanılırken bireylerin temel hak ve özgürlüklerine müdahalede bulunulabilir²⁴.

Regülasyon işlevi, belirli bir faaliyetin düzenlenmesine ilişkin kuralların belirlenmesi ve kurallara uygunluğun denetlenmesi olarak ifade edilebilir²⁵. Regülasyon işlevi gerçekleştirilirken hem hukuk kurallarına hem de örneğin ekonomik önlemlerin ve yatırımların değerlendirilmesi gibi hukuk dışı ikna metotlarına başvurulabilir²⁶. Bu noktada, bağımsız idari otoriteler sadece bir idari kuruluş olarak ifade edilemez. Bu kurumların yasama, yürütme ve yargı erklerine benzeyen yetkileri bünyelerinde toplayabilmeleri sebebiyle karma ya da melez bir nitelikleri oldukları söylenebilir²⁷.

Bu kurumların; faaliyet alanlarını düzenleme, izleme, görüş vermek üzere danışmanlık²⁸, yönlendirme, denetleme, yaptırım uygulama, kuruluş kanunlarında öngörülen yaptırımların icrası için adli mercilere başvurma ve uyuşmazlıkları çözüme şeklinde işlevsel yetkileri mevcuttur²⁹. Diğer idari kurumlardan farklı olarak faaliyet alanlarına ilişkin konularda rapor veya uyarılarla kamuoyunun bilgilendirilmesi şeklinde kendine özgü yetkileri de bulunmaktadır³⁰.

B. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

1. Genel Olarak

RTÜK, radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla³¹, 1982 Anayasasının 133. maddesinde 1993 yılında yapılan değişiklik³² üzerine, 1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların

²⁴ Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, 49.

²⁵ Ulusoy, “Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, 46.

²⁶ Ulusoy, “Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, 46.

²⁷ Turgut Tan, *Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2010), 213.

²⁸ Odyakmaz vd., *Anayasa Hukuku - İdare Hukuku*, 671.

²⁹ Günday, *İdare Hukuku*, 573-574.

³⁰ Çakmak, “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”, 99.

³¹ Günday, *İdare Hukuku*, 562.

³² Anayasa'nın 133. maddesi “Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir. Devletçe kamu tüzel kişiliği olarak kurulan Radyo ve Televizyon Kurumu ile kamu tüzel kişiliklerinden yardım alan haber ajanslarının özerkliği ve yayınların tarafsızlığı esastır.” şeklinde değiştirilmiştir.

Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile kurulmuştur. Anayasa'nın 133. maddesi üzerinde 2005 yılına gelindiğinde eklenen ek fıkra ile birlikte, 133. madde şuanaki güncel halini almıştır³³. 3984 sayılı Kanun, 2011 yılına gelindiğinde 6112 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle mülga olmuştur. Dolayısıyla RTÜK, yürürlükteki 2011 tarihli 6112 sayılı Kanun ile düzenlenmektedir.

Kurumun amacı Kanunun "*Amaç*" başlıklı 1. maddesinde "*Bu Kanunun amacı; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması, medya hizmet sağlayıcılarının idarî, malî ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.*" olarak düzenlenmiştir.

RTÜK bağımsız idari otoritelerin özelliklerine uygun olarak, temel hak ve özgürlükler alanında düzenleme ve denetleme görevine ve yetkisine sahiptir. RTÜK, özerk ve tarafsız bir kamu tüzel kişisi³⁴ olmasına rağmen,

³³ Madde 133 - (Değişik: 8/7/1993-3913/1 md.)

(1) Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir.

(2) (Ek fıkra: 21/6/2005-5370/1 md.) Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu dokuz üyeden oluşur. Üyeler, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, görev ve yetkileri, üyelerinin nitelikleri, seçim usulleri ve görev süreleri kanunla düzenlenir.

(3) Devletçe kamu tüzel kişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzel kişilerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır.

³⁴ Yürürlükteki 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre kişiler, gerçek kişiler ve tüzel kişiler olarak ikiye ayrılır. Anılan Kanun'un Kişiler Hukuku başlıklı birinci kitabının Gerçek Kişiler başlıklı birinci kısmında yer alan 28. maddesine göre gerçek kişinin kişi sıfatı çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer. Tüzel kişiler ise; özel hukuk tüzel kişileri ile kamu tüzel kişiliği olarak ikiye ayrılırlar. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 47/1. maddesine göre başlı başına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız mal toplulukları, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar. Anayasa'nın 123/3. maddesinde ise doğrudan kamu tüzel kişiliği tanımı yapılmamakla beraber, kamu tüzel kişiliğinin kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulacağı düzenlenmiştir. Bu anlamda dernekler, vakıflar ya da

RTÜK'ün idareden tamamen ayrı bir teşkilat olup olmadığı konusu doktrinde tartışmalıdır. Bu konuda 2002 yılında AYM, RTÜK üyelerinin bir kısmını Bakanlar Kurulu'nun atayabilmesinin Anayasa'ya uygunluğunu tartıştığı bir kararında, bağımsız idari otoritelerin özerk ve tarafsız kamu tüzel kişiliği olmasına rağmen bu kurumların yine de idare ile bağı olduğunu belirterek, bağımsız idari otoriteler üzerinde merkezi idarenin vesayet yetkisi olduğunu vurgulamıştır³⁵. Yine aynı kararda AYM'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Anayasa'da sayılan görev ve yetkileri arasında RTÜK'e üye seçiminin bulunmadığını vurgulaması üzerine, Anayasa'nın 133. maddesinde yukarıda anılan 2005 yılındaki değişiklik yapılarak RTÜK üyelerinin bir kısmının TBMM tarafından seçilebilmesi imkanı getirilmiştir³⁶.

şirketler özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanımına örnektir. Kamu tüzel kişileri ise kamu hukukuna tabi olan tüzel kişilerdir. Bunlara, çalışma boyunca incelenecek olan RTÜK başta olmak üzere, üniversiteler, belediyeler, Sermaye Piyasası Kurulu örnek gösterilebilir.

³⁵ *"Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun özerk ve tarafsız bir kamu tüzel kişiliği olmasına karşın, tümüyle idareden ayrı düşülmesi de olanaklı değildir. Anayasa'nın 123. maddesine göre idare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir; idarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Anayasa'nın 126. maddesinde "Merkezi İdare"ye 127. maddesinde de "Mahalli İdareler"e ilişkin esaslar belirlenmiştir. Bu bağlamda, Merkezi idareye ait olan yetkiler yürütülecek hizmetin özelliklerine göre yer yönünden yerinden yönetilen tüzel kişiler olan il özel idaresi, belediye veya köye bırakılabileceği gibi hizmet yönünden yerinden yönetilen kamu tüzel kişilerine de bırakılabilir. Ancak, merkezi idare bu kuruluşlar üzerinde, esas ve usullerini kanunun belirlediği vesayet yetkisine sahiptir. Merkezi idarenin kimi durumlarda atamayı da içeren bu yetkisini yerinden yönetim ilkeleriyle uyumlu olarak kullanılması gerektiğinde ise kuşku yoktur. Açıklanan nedenlerle dokuz üyeden oluşan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na bu Kurul'un özerk yapısını bozmayacak sayıda ve nitelikleri de Yasa'da belirtilen adaylar arasından Bakanlar Kurulu'nca üye seçilmesinde Anayasa'nın 2. maddesine aykırılık görülmemiştir."*, AYM, E. 2002/100, K. 2004/109, T. 21.9.2004.

³⁶ *"Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa'da belirtilen görev ve yetkileri arasında Radyo Televizyon Üst Kuruluna üye seçme görev ve yetkisi bulunmadığı gibi adı geçen kurulla Türkiye Büyük Millet Meclisi arasında bu seçime olanak verecek Anayasa'dan kaynaklanan doğal sayılabilecek bir ilişki de söz konusu değildir. Bu nedenle, dava konusu kural Anayasa'nın 87. maddesine aykırıdır. İptali gerekir."*, AYM, E. 2002/100, K. 2004/109, T. 21.9.2004.

AYM, yukarıdaki kararından sonraki tarihli bir kararında ise RTÜK'ün kamu tüzel kişiliğine haiz, faaliyet alanında kamu hukuku ilke ve düzenlemeleri ile bağlı olarak kamu yararına işlem yapan, idarenin bütünlüğü içerisinde ve genel idare esaslarına göre faaliyet gösteren bir kurul olduğundan bahisle icra ettiği hizmetin sürekli ve asli nitelikte olduğunu vurgulamıştır³⁷.

2. RTÜK'ün Yapısı

Anayasa'nın 133. maddesine göre RTÜK dokuz üyeden oluşur. Üyeler TBMM Genel Kurulu tarafından, TBMM'deki siyasi parti gruplarının üye sayıları oranında hesaplanacak üye sayısının iki katı olarak gösterecekleri adaylar arasından siyasi parti gruplarının her birine düşecek olan üye sayısı esas alınarak Resmi Gazete'de yayımlanmak üzere seçilirler³⁸. Seçilecek üyeler; yüksek öğrenim gören, meslekleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda asgari on yıl süre ile görev yapmış olan, devlet memuru olma niteliklerine sahip, mesleki yönden yeterli bilgi ve tecrübeye sahip ve otuz yaşını doldurmuş kişiler olmalıdırlar³⁹. Üyelerin seçilmesi üzerine, Resmi Gazete'de sonuçların yayımlanmasından sonra on beş gün içerisinde seçilen üyelerin toplanarak aralarından bir başkan ve bir başkan vekili seçmeleri gerekmektedir.

Kurul üyelerinin görev süreleri altı yıldır. Üyelerin üçte birinin iki yılda bir yenilenmesi gerekmele birlikte, RTÜK'ün mevzuatında kurulun halihazırdaki üyelerinin tekrar seçilip seçilmeyeceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır⁴⁰.

3. Yayın Hizmeti İlkeleri Uyarınca RTÜK'ün Denetimleri ve Yaptırımları

RTÜK'ün temel görevi ve yetkisi, 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinde sayılan yayın hizmeti ilkelerine radyo ve televizyon yayınlarının uyup

³⁷ AYM, E. 2004/55, K. 2008/118, T. 12.06.2008.

³⁸ Günay, *İdare Hukuku*, 562.

³⁹ Günay, *İdare Hukuku*, 562.

⁴⁰ Çakmak, "Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu", 71.; Ancak bağımsız idari otoritelerin üyelerinin görev sürelerinin bitiminde organik anlamda bağımsızlıklarının gereği olarak yeniden seçilemeyeceklerine dair bkz. Günay, *İdare Hukuku*, 569-570.

uyumadığını denetlemektedir. Söz konusu yayın hizmeti ilkelerine uyulmadığının tespiti halinde adı geçen Kanununun 32.⁴¹ ve 33.⁴² maddelerine

- ⁴¹ “(1) Bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (d), (f), (g), (ğ), (h), (n), (ö), (s), (ş) ve (t) bentlerindeki yayın hizmeti ilkelerine ve aynı maddenin dördüncü fıkrasına aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde ikisinden beşine kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için on bin Türk Lirasından az olamaz. Ayrıca, idari tedbir olarak, ihlale konu programın yayınının beş keze kadar durdurulmasına, isteğe bağlı yayın hizmetlerinde ihlale konu programın katalogdan çıkarılmasına karar verilir. İhlalin mahiyeti göz önünde bulundurularak, bu fıkra hükümlerine göre idari para cezası ile birlikte idari tedbire karar verilebileceği gibi, sadece idari para cezasına veya tedbire de karar verilebilir.
- (2) 8 inci maddenin birinci fıkrasının diğer bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkralarında ve bu Kanunun diğer maddelerinde belirlenen ilke, yükümlülük veya yasaklara aykırı yayın yapan ve/veya bu Kanun hükümleri kapsamında Üst Kurul tarafından belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı, yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde birinden yüzde üçüne kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için on bin Türk Lirasından az olamaz.
- (3) Yükümlülük veya yasak ihlalinin suç oluşturması halinde, bu suç nedeniyle ilgililer hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılması şartına bağlı olmaksızın, bu madde hükümlerine göre idari para cezası veya idari tedbir kararı verilir.
- (4) İdari tedbir uygulanması sonucu yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve ticari iletişim yayını içermeksizin, Üst Kurulca temin edilen eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı, çevre eğitimi, engelli sorunları, sağlık ve benzeri kamuya yararlı konularda programlar yayınlanır. Yükümlülük veya yasağa aykırılık dolayısıyla idari tedbir olarak programın yayınının durdurulması kararının verilmesi halinde, yaptırım uygulanmasına sebebiyet veren fiilin işlenmesinden dolayı sorumluluğu olan programın yapımcısı veya varsa sunucusu, yayının durdurulduğu süre zarfında, aynı veya farklı medya hizmet sağlayıcı kuruluşta hiçbir ad altında başka bir program yapamaz veya sunamaz.
- (5) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerindeki ilkelerle dördüncü fıkrasına aykırı yayın yapılmasını müteakip verilecek yaptırım kararının tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı ihlalin tekrarı halinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayınının on güne kadar durdurulmasına; ikinci tekrarı halinde ise, yayın lisansının iptaline karar verilir. 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri dışındaki bentlerini, aynı maddenin ikinci fıkrasını ve bu Kanunun yayını hizmetlerinde ticari iletişimi düzenleyen hükümlerinden herhangi birini yaptırım

kararının tebliğinden itibaren bir yıl içinde yirmiden fazla ihlal eden medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayını beş güne kadar durdurulur. Bir yıl içinde aynı ihlalin tekrarı halinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayınının beş günden on güne kadar durdurulmasına; ihlalin ikinci tekrarı halinde ise yayın lisansının iptaline karar verilir. Programlarının yayını veya yayınları süreli durdurulan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yaptırım kararının tebliğine rağmen kararın gereklerine aykırı olarak yayınlarına devam etmesi halinde yayın lisansının iptaline karar verilir.

(6) Yayın lisansı verilmesi için bu Kanunda aranan şartlardan birinin kaybedilmesi ile 6 ncı maddenin beşinci fıkrasında düzenlenen yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşa bu şartı yerine getirmesi için otuz günlük süre verilir. Verilen süreye rağmen şartı yerine getirmeyen kuruluşun yayınları üç ay süreyle durdurulur. Bu süre zarfında şartın yerine getirilmemesi halinde ise, ilgili kuruluşun yayın lisansı iptal edilerek kanal ve frekans kullanımına son verilir.

(7) Yayın lisansının verilmesi için gerekli şartlara uygunluğunu hile ile elde ettiği tespit edilen kuruluşun yayın lisansı iptal edilir. Yayın lisansı iptal edilmiş olan kuruluştan alınmış olan yayın lisans bedeli ile kanal ve frekans yıllık kullanım bedeli iade edilmez.

(8) Bu Kanun hükümlerine göre idari para cezasına veya idari tedbire karar vermeye Üst Kurul yetkilidir. Üst Kurul; ihlalin ağırlığı, haksız ekonomik kazancın ve tekrarin varlığı ile son beş yılda uygulanan idari yaptırımlar gözetilmek suretiyle ikinci fıkrada belirtilen her bir ihlal için bir defaya mahsus olmak üzere, idari para cezası uygulamak yerine medya hizmet sağlayıcı kuruluşu uyarabilir.

(9) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulur. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

(10) Bu madde hükümlerine göre Üst Kurul tarafından verilen uyarı ve idari yaptırım kararları, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun Üst Kurula bildirdiği kayıtlı elektronik posta adresine tebliğ edilir. Üst Kurula bildirilen kayıtlı elektronik posta adresine tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması halinde Üst Kurula bildirilen adrese yapılan bildirim tebligat yerine geçer.

(11) Bu Kanunda düzenlenmiş olan idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.”

⁴² “(1) Üst Kuruldan yayın lisansı almadan veya yayınları Üst Kurul tarafından geçici olarak durdurulmasına ya da yayın lisansı iptal edilmesine rağmen yayın yapan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürü, bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Tüzel kişiler hakkında ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesindeki güvenlik tedbirleri uygulanır. İzinsiz olarak faaliyetine devam eden yayın cihaz ve tesisleri Üst Kurulca mühürlenerek kapatılır.

göre yaptırım uygulanacaktır. Kanun'un 32. maddesinde RTÜK'ün verebileceği idari yaptırımlar sayılırken 33. maddede “*Adli Yaptırımlar*” başlığı altında RTÜK'ün katılan olarak yer alacağı suç tipleri düzenlenmiştir. RTÜK'ün 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinde sayılan ilkelere göre denetim yapma görev ve yetkisi dışında; ön şartlara haiz başvuru kuruluşlara yayın izni ve lisansı vermek, kanal ve frekans bantları sağlamak görev ve yetkileri de mevcuttur.

Yayın hizmeti ilkelerini ihlal eden kuruluşlara; uyarma, idari para cezası uygulama, ihlale sebebiyet veren programın yayını idari tedbir olarak beş defaya kadar durdurma, ihlal hallerinin tekrarı halinde yayının sürekli olarak durdurulması, yayın lisansının iptali RTÜK'ün vermeye yetkili olduğu yaptırımlardandır⁴³.

4. RTÜK Tarafından Verilen Yaptırım Kararlarının Hukuki Niteliği

RTÜK'ün verdiği idari yaptırım kararlarının hukuki niteliğinin tespiti; RTÜK kararlarının gerekçeleri ve verilen kararların yargı denetimi başta olmak üzere pek çok konuyu ilgilendiren önemli bir meseledir. Öyle ki RTÜK kararları eğer yargısal ya da yargısal benzeri⁴⁴ kararlar ise karar sürecinin muhakeme güvencelerinin tamamını taşıyıp taşımadığı sorusu akıllara gelecektir. Söz konusu kararların birer idari işlem oldukları kabulünde, kararların gerekçelerinde dayanılan ifadelerin muhakeme

(2) Yayın lisansı olmasına rağmen lisans tipi dışında yayın yapan ve izinsiz verici tesis eden medya hizmet sağlayıcılar Üst Kurulca uyarılır, yapılan uyarıya rağmen izinsiz yayına devam edenler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) 25 inci maddeye uygun olarak yayın kayıtlarını bir yıl süreyle muhafaza etmeyen veya Üst Kurulca ya da Cumhuriyet başsavcılığınca istenmesine rağmen, süresi içerisinde ve aslına uygun olarak teslim etmeyen özel medya hizmet sağlayıcı kuruluş sorumlu müdürü bin günden beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(4) Gönderilen kayıtların içerik bakımından istenen yayın olmaması veya kayıtlarda tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması hâlinde, özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların sorumlu müdürü beşbin günden onbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(5) Bu Kanun çerçevesinde açılan kamu davalarına Üst Kurul katılır."

⁴³ Günday, *İdare Hukuku*, 562-563.

⁴⁴ Bağımsız idari otoriterlerin özellikleri arasında “Yargı Benzeri Kuruluşlar Olmaları” başlığının sayılması hakkında bkz. Odyakmaz vd., *Anayasa Hukuku - İdare Hukuku*, 670.

kurumuna özgü ifadeler olduğu ile karşılaşırsa da benzer sorular gündeme gelecektir. RTÜK'ün yaptırım uygulama yetkisini istisnai olarak değil sıklıkla uyguluyor olması sebebiyle RTÜK kararlarının hukuki niteliğinin tespit edilmesi gerekmektedir.

RTÜK kararlarının yargısal kararlar olduğu kabul edilirse, karar sürecinin ve verilecek kararın adil bir yargılamaya ilişkin bütün koşulları taşınması zorunluluğu doğacaktır. Bu ihtimalde bağımsız idari otorite olan RTÜK, bir çeşit ihtisas mahkemesine⁴⁵ dönüşerek görev alanına giren konularda hızlı şekilde harekete geçme ve denetim yapma özelliklerini etkin şekilde kullanamayacaktır⁴⁶. Öte yandan 6112 sayılı Kanun'da radyo ve televizyon yayınlarında uyulması gereken kurallar esas olarak anılan Kanun'un "*Yayın hizmeti ilkeleri*" başlıklı 8. maddesinde sayılmıştır. Söz konusu hükümde sayılan ilkelerden birine ve/veya birden fazlasına aykırılık halinde, RTÜK anılan Kanun'un 32. maddesine göre idari yaptırım uygulayabilecektir. Adli yaptırımlar bakımından, 33. maddede sayılan suç tiplerinin şartları oluştuğu takdirde RTÜK, açılacak kamu davasında katılan sıfatını taşıyabilecektir.

Kanun'da 32. ve 33. maddeler arasında bir ayrıma gidilerek yayın hizmeti ilkelerine aykırılık halinde idari yaptırım uygulanabileceği ifade edilmiştir. Kanun'un "*Adli yaptırımlar*" başlıklı 33. maddesi karşısında Kanun'un yayın hizmeti ilkelerine aykırılık halinde 32. maddeye göre idari yaptırım uygulanabilmesi, bu yaptırımların bir yargı kararı olmadığını ve hukuki nitelik olarak idari işlem olduklarını açıkça göstermektedir. Nitekim birtakım yayın hizmeti ilkelerine aykırılık hallerinde uygulanacak yaptırım veya yaptırımlar, "*İdari yaptırımlar*" başlıklı 32. maddede değil "*Adli yaptırımlar*" başlıklı 33. madde içerisinde düzenlenebilirdi. Bununla beraber, 6112 sayılı Kanun'un 32/9. maddesinde⁴⁷ RTÜK'ün verdiği idari yaptırım kararlarının idari yargının denetimine açık olduğu güvence altına alınmıştır.

⁴⁵ Anayasa'nın "*Mahkemelerin kuruluşu*" başlıklı 142. maddesine göre mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyici ve yargılama usulleri kanunla düzenleneceğinden RTÜK'ün bir mahkeme niteliğine sahip olmadığı ortadadır.

⁴⁶ Ulusoy, "Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme", 51-52.

⁴⁷ "(9) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulur. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz."

Kuşkusuz bu hüküm, Anayasa'nın 125. maddesine⁴⁸ uygun olarak, RTÜK'ün idari teşkilat içerisinde yer alan bir kurum olması sebebiyle RTÜK'ün verdiği idari yaptırım kararlarının, hukuki nitelik olarak yargı kararı olmadığını ortaya koyan bir düzenlemedir⁴⁹.

II. RTÜK KARARLARINDA SUÇSUZLUK KARİNESİ GEREKÇESİ

A. Suçsuzluk Karinesi

1. Suçsuzluk Karinesinin Anlamı

Suçsuzluk karinesi⁵⁰; bir kişi hakkında, hukuka uygun şekilde kurulmuş bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından, kişinin suçluluğunun sabit olduğuna dair kesin bir hüküm kurulmadıkça, kişinin suçsuz sayılacağına dair ceza muhakemesinin bütününe ilişkin bir ilkedir⁵¹. Söz konusu ilke Anayasa'nın 38/4. maddesinde⁵² temel bir hak olarak güvence altına

⁴⁸ "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır."

⁴⁹ Zakir Avşar ve Gürsel Öngören, *Radyo ve Televizyon Hukuku* (Ankara: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Yayınları, 2003), 225.

⁵⁰ Söz konusu ilke için yerleşmiş bir terim olarak her ne kadar "karine" ifadesi kullanılsa da karinenin gerçeğe uygun kabul edilen olay ya da olaylar bütünü ışığında bir başka olayın varlığı hakkında bir kararın verilmesine dair bir işlem olduğu ve suçsuzluk karinesi olarak ifade edilen ilkenin ise yalnızca muhakeme sürecinde kişinin suçsuz sayılmasına dair bir hak olduğu hakkında bkz. Metin Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 139.; Önder Tozman, "Suçsuzluk Karinesi: Türk Hukukundaki Sonuçları", *EÜHFD 2007/3-4*, (Kayseri 2007) 317.

⁵¹ Muharrem Özen ve Atacan Köksal, "Suçsuzluk Karinesi Bağlamında Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı", *AÜHFD 2019/1*, (Ankara 2019) 269.; Metin Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 140.; Metin Feyzioğlu ve Güneş Okuyucu Ergün, "Türk Hukukunda Tutuklukta Azami Süre", *AÜHFD 2010/1*, (Ankara 2010), 37.; Muharrem Özen, Devrim Güngör ve Güneş Okuyucu Ergün, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türk Hukukunda Azami Tutukluluk Süresinin Hesaplanmasına İlişkin Değerlendirmeler", *Ankara Barosu Dergisi 2010/4*, (Ankara 2010), 186.; Burcu Değirmencioğlu, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında "Masumiyet Karinesi"nin Korunması", *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi 2019/2*, (Ankara 2019), 313.; Veli Özer Özbek vd., *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 14. Bası, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021) 50 vd.; Stefan Trechsel ve Sarah J. Summers, *Human Rights in Criminal Proceedings*, 1. Bası, (New York: Oxford University Press, 2005) 156.

⁵² "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz."

alınmıştır. Ayrıca Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması*" başlıklı 15/4. maddesi gereğince suçsuzluk karinesi savaş, olağanüstü hal veya seferberlik gibi hallerde bile dokunulamayacak olan haklar kategorisindedir⁵³.

Suçsuzluk karinesi Türkiye'nin taraf olduğu AİHS'in de "*Adil Yargılanma Hakkı*" başlıklı 6/2. maddesinde⁵⁴ düzenlenmektedir. Anılan hükmün "*Bir suç ile itham edilen herkes*" şeklinde başlıyor olması ve Anayasa'nın 38/4. maddesinin "*Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar*" ifadesiyle başlıyor olması; adil yargılanma hakkının hem medeni uyuşmazlıklarda hem de cezai alanda geçerli bir hak olmasına karşın, bu hakkın bir unsuru olan suçsuzluk karinesinin yalnızca ceza muhakemesine özgü bir ilke olduğunu göstermektedir⁵⁵. Belirtmek gerekir ki, AYM'ye göre suçsuzluk karinesi idare hukukundan kaynaklanan disiplin yaptırımlarında da gündeme gelebilecektir⁵⁶. Ancak suçsuzluk karinesinin AİHS'deki kapsamı, sadece ceza hukuku anlamında bir suç isnadı söz konusu olduğunda gündeme gelecek şekilde, Anayasa'ya göre daha dar şekilde düzenlenmiştir⁵⁷.

AİHM, içtihatlarıyla suçsuzluk karinesini tanıma kavuşturmuştur. AİHM'e göre suçsuzluk karinesi: "*Diğer bazı gerekliliklerin yanında, bir mahkemenin üyelerinin, sanığın kendisine isnat edilen suçu işlemiş olduğu önyargısıyla hareket etmemelerini güvence altına alan bir ilkedir.*"⁵⁸. Ceza muhakemesinde usuli bir güvence olan suçsuzluk karinesi, aşağıdakilerle sınırlı sayıda sayılamayacak olsa da asgari olarak; ispat yükü⁵⁹, fiili ve

⁵³ Sibel İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4* (Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018), 300.

⁵⁴ "Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılır."

⁵⁵ Fahri Gökçen Taner, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği*, 2. Bası (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 56.

⁵⁶ E. 2010/28, K. 2011/139, K.T. 20.10.2011.; Cihan Yeşil Başvurusu, B. No: 2013/8635, 06.05.2015, par. 44.

⁵⁷ Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 140-141.

⁵⁸ Barberá, Messegue ve Jabardo/İspanya, 06.12.1988, No. 10590/83, par. 77 (aktaran İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*, 295).; Benzer yönde AYM kararı olarak bkz. Kürşat Eyol Başvurusu, B. No: 2012/665, 13.06.2013, par. 26.

⁵⁹ Telfner/Avusturya, 20.03.2001, No. 33501/96, par. 15.

kanuni karinelere ilişkin⁶⁰, kendini suçlayıcı delil sunmaya zorlanamama hakkı⁶¹, duruşma öncesi aleniyet⁶², duruşmaya bakacak olan mahkeme ya da ilgili kamu görevlilerince kişinin suçlu olduğuna dair erken birtakım ifadelerde bulunulmaması⁶³ gerekliliklerini taşımaktadır. Resmi makamlar tarafından, kişi hakkında suç isnadı bulunmadığı halde, kişiye suçlu muamelesi yapılması suçsuzluk karinesinin ihlalini gündeme getirmektedir⁶⁴.

Suçsuzluk karinesi, suçsuz kişilerin hiçbir şekilde mahkûm olmamalarını sağlayan bir ilke anlamına gelmemektedir. Nitekim vicdani kanaate göre hüküm verilecek olan bir ceza muhakemesinde, ispat ile amaçlananın mutlak gerçek değil maddi gerçek olduğu göz önünde bulundurulduğunda⁶⁵ ve geçmişte başlayıp biten bir olayın muhakeme sırasında temsil edilirken gerçeğe mutlak şekilde uygun olduğunun tespiti mümkün olmadığından, masum kişilerin mahkûm edilmesi ihtimali de mevcuttur⁶⁶. Bu anlamda bir ceza yargılamasında, suçsuzluk karinesinin ihlal edilmemesi, masum bir kişinin mahkûm edilmesi ihtimalinden bağımsız olarak, olası bir mahkûmiyetin hükmen sabit olacağı sürece ilişkin bir güvencedir.

2. Suçsuzluk Karinesinin Uygulama Alanı

AİHS'e göre suçsuzluk karinesinin ileri sürülebilmesi için, kişi hakkında ceza hukuku anlamında bir suç isnadının bulunması gerekmektedir birlikte, ceza davasının açılmamış olması suç isnadının bulunmadığı

⁶⁰ Salabiaku/Fransa, 07.10.1988, No. 10519/83, par. 28.; Radio Fransa ve Diğerleri/Fransa, 30.03.2004, No. 53984/00, par. 24.

⁶¹ Saunders/Birleşik Krallık, 17.12.1996, No. 19187/91, par. 68.; Ancak ceza soruşturması aşamasında, kan solunum testleri, parmak izi, kimlik tespiti ya da resmi mercilere aleyhte delil sunulmasında suçsuzluk karinesinin karinesi koruma sağlamayıp bu hususların kendini suçlayıcı delil sunmaya zorlanmama hakkı bakımından tartışmalı olduğu hakkında bkz. İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*, 299.

⁶² G.C.P./Romanya, 20.12.2011, No. 20899/03, par. 46.

⁶³ Allenet de Ribemont, 07.08.1996, No. 15175/89, par. 35-36.; Nešťák/Slovakya, 27.02.2007, No. 65559/01, par. 88.

⁶⁴ Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 140.

⁶⁵ Nevzat Toroslu ve Metin Feyzioğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 20. Bası (Ankara: Savaş Yayınları, 2020), 7.

⁶⁶ Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 140.

anlamına gelmemektedir⁶⁷. Suçsuzluk karinesinin soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her ikisinde de geçerli olan bir ilke olduğu kabul edilmektedir⁶⁸. Suçsuzluk karinesinin kapsamına dahil olduğu adil yargılanma hakkının amacı, ceza davası açılmadan önceki aşamalarda da savunma haklarını güvence altına almaktır. Dolayısıyla kişinin henüz bir ceza davasında sanık olmamasına rağmen bir suçu işlediğinden bahisle şüpheli olduğu hallerde de devletin eylem ve işlemleri kişiyi esaslı olarak etkiliyorsa suçsuzluk karinesine uyulması gerekliliği gündeme gelecektir⁶⁹.

Suçsuzluk karinesinin gündeme gelebileceği ceza hukuku anlamındaki suç kavramına giren fiiller söz konusu olduğunda, AİHM sözleşmeciler devletlerin iç hukuklarına sıkı sıkıya bağlı kalmamaktadır. Sözleşmeciler devletin AİHS'e uygun olması koşuluyla bir fiili ceza hukuku anlamında suç olarak düzenleyebilmesi ya da idari yaptırıma bağlanan bir fiil olarak düzenleyebilmesi mümkündür. Ancak sözleşmeciler devletin bir fiili idari yaptırıma bağladığı düzenlemeler, söz konusu fiilin yaptırım sürecinde adil yargılanma hakkının güvencelerinin uygulanmamasını hukuka uygun kılmak amacıyla yapıldığında, AİHM'e göre Sözleşme'nin ihlali gündeme gelecektir⁷⁰.

Suçsuzluk karinesi, ceza muhakemesinin bir bütün olması gereği kanun yolları aşamasının sonuna kadar geçerli olan bir ilkedir⁷¹. Kişi hakkındaki suç isnadının kesin bir mahkûmiyet hükmüyle son bulduğu hallerde artık suçsuzluk karinesinin uygulama alanı kalmamaktadır⁷². Diğer bir ifadeyle, ortada kişi hakkında bir mahkûmiyet hükmü olmasına rağmen bu hüküm kesin bir hüküm haline gelmediği sürece, Anayasa'nın 38/4. maddesi ve AİHS'nin 6/2. maddesi anlamında kişinin suçluluğu sabit olmadığından

⁶⁷ Yaprak Öntan, "Soruşturma Evresinde Avukatın Dosya İnceleme Yetkisi", içinde *Ankara Üniversitesi 90. Yıl Armağanı* (Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2017), 589.; İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*, 295.

⁶⁸ Özbek vd., *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 56.

⁶⁹ Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 145.

⁷⁰ Afra Akgül, "Adil Yargılanma Hakkının Bir Unsuru Olarak Kişinin Kendini Bizzat veya Müdafii Aracılığıyla Savunma Hakkı", *AÜSBE*, (Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021), 46-48.; Feyzioğlu, "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", 145-146.

⁷¹ İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*, 298.

⁷² Kürşat Eyol Başvurusu, par. 27.

suçsuzluk karinesinin uygulama alanı devam etmektedir⁷³. Mahkûm bir kişinin eğer yeniden yargılanma talebi olursa AİHM'e göre bu halde suçsuzluk karinesi gündeme gelmeyecektir⁷⁴.

Suçsuzluk karinesi, iç hukukta kusursuz sorumluluk içeren suçların düzenlenmesini veya manevi unsurun ispatının zorunlu olmadığı hallerin düzenlenmesini engellemez. Devletler, AİHS'de güvence altına alınan haklara saygılı olma şartıyla bir fiili veya eylemi, yaptırım ile cezalandıracağı bir suç olarak nitelendirirken söz konusu suçun unsurlarını kendi takdirine göre belirleyebilir⁷⁵.

AİHM, içtihatları aracılığıyla suçsuzluk karinesinin Sözleşmecî devlete yüklediği sorumluluğu belirtmiştir. AİHM'e göre; Sözleşme'nin 10. maddesinde ifade özgürlüğünün kapsamında olan bilgi edinme ve verme özgürlüğü, suçsuzluk karinesi söz konusu olduğunda engellenemez, ancak bu özgürlük ile suçsuzluk karinesinin dikkat ve özen gösterilerek dengelenmesi gerekir⁷⁶.

Suçsuzluk karinesi; ceza muhakemesi sürecine özgü bir ilke olduğundan, ceza muhakemesi sürecinde yer alan kamu makamlarına ve kamu görevlilerine hitap eder. Bu anlamda ceza muhakemesi sürecinde yer almayan gerçek ya da tüzel kişiler⁷⁷ suçsuzluk karinesini değil, ancak şeref ve itibar hakkını ihlal edebilirler⁷⁸. Bu noktada terminolojik olarak birbirleriyle karıştırılabilen suçsuzluk karinesi ile lekelenmeme hakkını ayırmakta fayda vardır. Lekelenmeme hakkı, hem soruşturma evresinde hem de kovuşturma evresinde geçerli olan ve suçsuzluk karinesinin sonucu olan

⁷³ Mustafa Kıvrak Başvurusu, B. No: 2013/3175, 20.02.2014, par. 34.; İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*, 304.

⁷⁴ David Harris ve Michael O'Boyle, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, (çev. Ulaş Karan, Mehveş Bingöllü Kılıcı), Güncelleştirilmiş 4. Bası (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2021), 436.

⁷⁵ Harris ve O'Boyle, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, 438.

⁷⁶ Daha fazla bilgi için bkz. Çağdaş Zarpılı, "İfade Özgürlüğü: İçeriği ve Sınırları", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (Kütahya: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008), 78-79.; Y.B ve Diğerleri/Türkiye, 28.10.2004, No. 48173/99, 48319/99, par. 46-50.; *Allenet de Ribemont/Fransa*, 07.08.1996, No. 15175/89, par. 41.

⁷⁷ Gerçek ve tüzel kişi ayrımı hakkında bkz.: Bu çalışmanın 34. dipnotu.

⁷⁸ Ürfi Çetinkaya/Türkiye, 23.07.2013, No. 19866/04.

bir haktır⁷⁹. Ancak lekelenmeme hakkı Anayasal olarak teminat altında olmadığı gibi AİHS'de de doğrudan düzenlenmemiştir⁸⁰. Yargıtay'a göre lekelenmeme hakkı; suçsuzluk karinesinin yanında kullanılabilen, bireyin sabıksız bir şekilde yaşama ve lehte olan kanun hükümlerinden faydalanma hakkını taşıyan, birey hakkında yeterli suç şüphesi olmadan hakkında haksız yere bir ceza davası açılmamasını gerektiren ve özellikle AİHS bağlamında tek başına korunmayı şeref ve itibar hakkı ile beraber ele alındığında korunan anlamlara sahiptir⁸¹. Soruşturma evresi bakımından hem lekelenmeme hakkının ihlal edilmemesi hem de suçsuzluk karinesinin gereği olarak, soruşturma gizli şekilde yürütülmelidir⁸². Bu doğrultuda, basına şüpheli kimselerin isimleri gibi ve/veya kişi hakkında hükmedilen koruma tedbirleri hakkında bilgi verilmemelidir⁸³. Benzer şekilde kovuşturma evresinde de söz konusu özen gösterilmelidir. Kovuşturma aşamasında, duruşmanın aleni şekilde yapılması kural, kapalı şekilde yapılması istisna olsa da yine suçsuzluk karinesine uyulması gerektiğinden, duruşma sırasındaki bütün gelişmeler basına sunulmamalıdır⁸⁴. Yine suçsuzluk karinesinin ihlal edilmesi ihtimaline karşı, kamu kurumları ve/veya kamu görevlileri, kişi hakkında kesin bir hükümle mahkûmiyet kararı verilmeden, kişinin suçlu olduğu yönünde yazılı veya sözlü herhangi bir ifadede bulunmamalıdır⁸⁵. Bu noktada soruşturmanın gizliliğiyle hedeflenen suçsuzluk karinesi ve lekelenmeme hakkı ile kamuoyunun haber alma

⁷⁹ Özen ve Köksal, "Suçsuzluk Karinesi Bağlamında Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı", 269.

⁸⁰ Hasan Tahsin Gökcan, "Bireysel Başvuru Temelinde Lekelenmeme Hakkı", içinde *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu* (Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022), 84.

⁸¹ Fahri Gökçen Taner, "Suçsuzluk Karinesi ve Lekelenmeme Hakkının Kapsamı Bağlamında Bir Değerlendirme", içinde *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu* (Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022), 60-70.; Yargıtay 10. Ceza Dairesi, E. 2021/3614, K. 2021/9700.

⁸² Güneş Okuyucu Ergün, "Soruşturmanın Gizliliği", *AÜHFD 2010/2*, (Ankara 2010), 244-245.; Devrim Güngör, "Ceza Muhakemesi Sürecinde Medyada Yaratılan Önyargı ve Adil Yargılanma Haklarının Korunması", (raportör olarak), *Journal of Penal Law and Criminology 2015/2*, (İstanbul 2015), 309.

⁸³ Güngör, "Ceza Muhakemesi Sürecinde Medyada Yaratılan Önyargı ve Adil Yargılanma Haklarının Korunması", 308.

⁸⁴ Güngör, "Ceza Muhakemesi Sürecinde Medyada Yaratılan Önyargı ve Adil Yargılanma Haklarının Korunması", 308.

⁸⁵ İnceoğlu, *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*, 296 ve 305.

hakkına dayanan basının haber verme hakkı arasında denge kurulması gerekir⁸⁶. Öyle ki hem soruşturma yürüten makamların hem de kovuşturma evresinde yer alanların basınla olabilecek yakın ilişkileri soruşturmanın gizliliğini ve suçsuzluk karinesini zedeleyebilir⁸⁷. Kişinin özel veya mesleki hayatı, hakkında ortaya çıkan bir suç şüphesi ile ciddi olarak etkilenebileceğinden, soruşturma aşamasında savcılığın basınla paylaşacağı bilgilerde kişinin suçsuzluk karinesine özen gösterilmelidir⁸⁸.

4. RTÜK Kararlarında Suçsuzluk Karinesi Gerekçesi

RTÜK, kendi mevzuatından kaynaklanan yetki ile yukarıda ifade edildiği üzere medya hizmeti sağlayıcı kuruluşlar hakkında 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesindeki yayın hizmeti ilkelerine uygunluk denetimi yapmaktadır. RTÜK söz konusu ilkelere aykırılık halinde adı geçen Kanun'un 32. maddesine göre idari yaptırım uygulayabilmektedir. RTÜK verdiği kararları kendi web sayfasındaki (rtuk.gov.tr) kararlar sekmesi altında konusuna göre filtre ve arama yapılabilecek şekilde yayınlamaktadır. Söz konusu karar arama sayfasında, içerisinde suçsuzluk karinesi ve/veya masumiyet karinesi geçen kararların araması yapıldığında 23.08.2022 tarihi itibarıyla toplam 35 adet karara ulaşılabilmektedir. Bu 35 adet kararın 11 tanesinde verilen idari yaptırımın gerekçesi 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendine⁸⁹ göre suçsuzluk karinesine aykırılıktan, diğer 24 kararın tamamında

⁸⁶ Güneş Okuyucu Ergün, "Lekelenmeme Hakkı Kapsamında Soruşturmanın Gizliliği", içinde *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu* (Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022), 146.

⁸⁷ Güneş Okuyucu Ergün, "Lekelenmeme Hakkı Kapsamında Soruşturmanın Gizliliği", 143.; Özbek vd., *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 56. Ayrıca 5237 sayılı TCK'nın 285. maddesinde düzenlenen gizliliğin ihlali suçunun gündeme gelebileceğine ilişkin bkz.: Kürşat Hamurcu, "Gizliliğin İhlali Suçu ve Yargıtay Uygulaması", içinde *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu* (Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022), 147-176.; Akif Yıldırım, "Anayasa Mahkemesi Uygulamasında Masumiyet Karinesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 2017/9, (Ankara 2017), 498-499.

⁸⁸ Fahri Gökçen Taner, "Suçsuzluk Karinesi ve Lekelenmeme Hakkının Kapsamı Bağlamında Bir Değerlendirme", 71-72.; Karakaş ve Yeşilirmak/Türkiye, 28.06.2005, No. 43925/98.; Güngör, "Ceza Muhakemesi Sürecinde Medyada Yaratılan Önyargı ve Adil Yargılanma Haklarının Korunması", 307.

⁸⁹ "Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz."

anılan Kanunun 8/1-ç bendine⁹⁰ göre gerekçe kurulduğu tespit edildiğinden, çalışmanın bu bölümünde içerisinde suçsuzluk karinesi ve/veya masumiyet karinesinin⁹¹ yer aldığı bütün kararlar değil, yalnızca yaptırım gerekçesinin suçsuzluk karinesine aykırılık olduğu 11 adet karar incelenecektir.

RTÜK'ün 07.07.2021 tarihli kararında idari yaptırım uygulanmasına konu olan olayda, On Tv Radyo ve Televizyon Yayıncılığı A.Ş.'ye ait TV 100 logosuyla yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayın kuşağında yer alan bir spor programının birden çok tarihli bölümlerinde yer alan ifadelerden ötürü RTÜK suçsuzluk karinesinin ihlal edildiğinden bahisle idari para cezası yaptırımını uygulamıştır⁹². Yaptırıma konu olan program içerisinde yer alan Türk futbolu hakkındaki birtakım cümlelerin⁹³ her ne kadar programda birer iddia olduğu vurgulansa da RTÜK gerekçesinde *“Bilindiği üzere, Masumiyet karinesi, suç kesinleşmediği sürece kimsenin hükümlü sıfatıyla değerlendirilemeyeceğini ifade eden evrensel bir hukuk ilkesidir. Masumiyet karinesine göre birisinin suçlu sayılabilmesi veya suçlu olarak lanse edilebilmesi, iddia edilen suçların kanıtlanmasıyla mümkündür. Masumiyet karinesi hem ulusal hem de*

⁹⁰ “İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.”

⁹¹ Yukarıda suçsuzluk karinesi ile masumiyet karinesinin aynı anlama gelmediği ve çalışmada terim olarak suçsuzluk karinesi ifadesinin tercih edilme nedeni açıklanmıştır.

⁹² RTÜK, Toplantı No: 2021/27, Toplantı Tarihi: 07.07.2021, Karar No: 757, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/16195> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

⁹³ “ ‘Elimizde şuan bazı belgeler var’ , ‘Çok çok önemli belgeler’ , ‘Türk futbolunda bazı taşlar yerinden oynayacak’ , ‘Yayınlandığı takdirde bir çok kişinin futbolculuk hayatı bitecek’ , ‘Bak bu yasa dışı bahis şirketi bunları yakalıyor Abi. Bunların futbolcu olduğunu anlıyor... Bak konu ne biliyor musun? Konu ne biliyor musun? Sen eve girmişsin. Eve girmişsin hırsızlık yapmaya, çalamamışsın. Olay bu. Eve girmişsin, eve girmişsin, yakalanmışsın, çalamamışsın bir şey. Bu senin hırsız olmadığın anlamına gelmiyor. Onun için iddia diyorum. Yargısız infaz değil. Ben bunların hepsini 'check' ettirmişim. Bak beni bu sefer suçluyorsun kardeşim. Beni suçluyorsun. Yargısız infaz yapmıyorum ki ben. Elimde belge var benim konuşuyorum ya... Masumiyet karinesi denen bir söz öğrenmiştik. O zaman daha bu insanların suçu falan yoktu. Bu adamlar yakalanmış, yakalanmış. İnşallah, haksız çıkayım ben. Ama bugün Gaziantepspor Başkanı'nu da tebrik ediyorum. 3 tane futbolcuyu da kadro dışı bıraktı. Demek ki içeride böyle bir kaynayan bir kazan var.’ ”

uluslararası mevzuatla güvence altına alınmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 11'inci maddesinde "Bir suç işlemekten sanık herkes, savunması için kendisine gerekli bütün tertibatın sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile kanunen suçlu olduğu tesbit edilmedikçe masum sayılır" hükmü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 6 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında "Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu kanıtlanana kadar masum sayılır" hükmü yer almaktadır. Ulusal mevzuatta masumiyet karinesi Anayasa'nın 38'inci maddesinde yer alan "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz" hükmü ile anayasal düzeyde güvence altına alınmıştır. Yine Anayasa'nın 15'inci maddesinde, masumiyet karinesinin tamamen veyahut kısmen kısıtlanamayacak haklar arasında bulunduğu belirtilmektedir." ⁹⁴ ifadelerine yer vererek 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendinde yer alan suçsuzluk karinesinin ihlali edildiğinden bahisle idari para cezası uygulanmasına oybirliğiyle karar vermiştir. Görüldüğü üzere, RTÜK yaptırım kararının gerekçesini suçsuzluk karinesinin hukuki düzenlemelerine dayandırsa da bu ilkeyi ceza muhakemesi sürecinde yer almayan kişilerin ihlal edemeyeceği bilgisini göz önünde bulundurmada, bir özel hukuk tüzel kişisi hakkında söz konusu yaptırımı uygulamıştır.

RTÜK'ün, 14.05.2020 tarihinde, 4 farklı anonim şirket bünyesindeki 4 farklı TV kanalına, Kanun'un suçsuzluk karinesinin yer aldığı hükmüne dayanarak aynı toplantıda verdiği uyarı yaptırımının uygulanması yönündeki 4 kararına⁹⁵ ortak olan bir başka olayda; özetle, eski bir vali olduğu belirtilen kişinin eski kız arkadaşı olduğu ifade edilen bir kadını darp ettiği iddiasıyla eski vali hakkında ceza davası açılması üzerine darp edildiği iddia edilen kadının ceza davasının açılmasından memnun olduğu düşüncelerine ilişkin

⁹⁴ RTÜK'ün tırnak içerisinde alıntı yapılan kararına gerekçe yaptığı ifadelerin (veya bilgilerin), RTÜK'ün 6112 sayılı Kanununun 8/1-i bendinden verdiği her idari yaptırım/para cezası kararının gerekçesinde neredeyse aynı şekilde yer aldığı saptanmıştır.

⁹⁵ RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 13, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13420> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.; RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 14, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13421> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.; RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 15, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13422> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.; RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 16, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13423> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

olay örgüsü 4 farklı TV kanalında benzer şekilde haber yapılmıştır. Bu haberler üzerine, RTÜK 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendinde yer alan suçsuzluk karinesinin yukarıda incelenen önceki kararda da alıntılanan gerekçeye benzer cümlelerle ihlal edildiğinden bahisle 4 TV kanalı hakkında uyarma yaptırımına karar vermiştir. Söz konusu 4 karar da oy çokluğu ile alınmıştır. Anılan 4 kararın tamamında dönemin RTÜK üyelerinden İlhan Taşçı ve Ali Ürküt oy çokluğuyla alınan bu kararlara karşı, oy yazılarıyla şerh düşmüşlerdir. Adı geçen üyeler karşı oy gerekçelerinde demokratik hukuk toplumunda güncel ve gerçek haber alma hakkı olup, bir kamu otoritesinin hangi haberin sunulacağını ya da nasıl sunulacağını belirleyemeyeceğini ve söz konusu olayın haber değeri olmasının apaçık ortada olduğunu belirtmişlerdir⁹⁶. Aynı haber içeriği hakkında verilen bu 4 kararda, basınla paylaşılan ceza soruşturması ve/veya kovuşturması ile ilgili bilgilerin suçsuzluk karinesini ve/veya lekelenmeme hakkını ihlal edecek düzeye ancak kamu makamları tarafından getirilebileceği bilgisi gözetilmemiştir. Yine bu 4 kararda da gerçek bir kişinin beyanlarının TV kanalında yayımlanması üzerine özel hukuk tüzel kişisi olan anonim şirket bünyesinde faaliyet gösteren TV kanalına suçsuzluk karinesi ihlalden idari yaptırım uygulanmıştır. Karşı oy kullanan RTÜK üyelerinin gerekçeleri her ne kadar haber alma hakkına dayansa da basının kamunun haber alma hakkına dayanan haber verme özgürlüğü ile suçsuzluk karinesi arasında kurulması gereken dengede muhatabın kamu makamları olduğu bilgisinde yine yanlıgı yaşanmıştır.

RTÜK tarafından Altunbey Televizyon ve Radyo İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait Abant TV logosuyla yayın yapan medya hizmeti sağlayıcı kuruluşa 03.01.2018 tarihli⁹⁷ ve 07.12.2017 tarihli⁹⁸ 2 farkı kararla

⁹⁶ Olaya konu 4 karardaki 2 üyenin karşı oy yazıları 4 kararın tamamında da aynıdır. 4 kararın 1'i üzerinden karşı oy gerekçeleri hakkında daha fazla bilgi için bkz. Dönemin RTÜK Üyesi İlhan Taşçı'nın karşı oyu, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13450> , son görüntüleme tarihi: 06.03.2022 ve Dönemin RTÜK Üyesi Ali Ürküt'ün karşı oyu, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13454> , son görüntüleme tarihi: 06.03.2022.

⁹⁷ RTÜK, Toplantı No: 2018/01, Toplantı Tarihi: 03.01.2018, Karar No: 18, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9984> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

⁹⁸ RTÜK, Toplantı No: 2017/49, Toplantı Tarihi: 07.12.2017, Karar No: 20, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9925> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

2 ayrı idari para cezası verilen olaylarda, anılan medya hizmeti sağlayıcı kuruluşun bir programında geçen Bolu ilinde gerçekleştiği iddia edilen birtakım ifadeler⁹⁹, RTÜK'e göre Bolu Belediye Başkanını ve avukat, Cumhuriyet Başsavcısı ile savcılık çalışanlarını suçlayıcı, kamuoyunun yargıya ve devletin diğer kurumlarına güvenini sarsacak yayınlara yer veren, toplum nezdinde suç ve suçlu ile mücadelede etkin davranılmadığı algısı yaratılarak kamu görevlileri ile kurumlarını suçlayıcı nitelikte sayılmıştır. Bu gerekçe ile RTÜK, anılan medya hizmeti sağlayıcı kuruluş hakkında 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendine göre idari para cezasına oybirliğiyle karar

⁹⁹ 03.01.2018 tarihli karara konu olan “ ‘... Şuan itibariyle Bolu Adliyesi'nde avukat pozisyonunda iki FETÖ'cü avukat haricinde hiç avukatımız gözüküyor tutuklu olan.’ , ‘... Bolu'daki avukat yapılanması.’ , ‘Derneğin başkanı yok muydu? Yönetimi yok muydu?’ , ‘En büyük kurucuları, kurucuları kim başkanı? İşte onu A. Beye sormak lazım. FETÖ nün kapatılan derneğinin kurucu başkanları, kurucuları ve başkanına kadar hiç mi sen şey yapmadın ya. Madem böyle FETÖ ile bu kadar ilgilisin A. Bey. Nerde bu kurucular? Yok mu oldu bunlar? Tövbe mi ettiler? Peki onlar o tarihlerde oraya niye girdiler? O yapılanmanın içine. Oranın bal gibi FETÖ'nün bir numaralı avukatların derneği olduğu belli. Onu bilmeyen avukatın akli şeyinde sorunu var demektir.’ , ‘Belki de Filipinler'e gitmek için kurmuşlardır.’ , ‘Ha dörtlü geziler var Filipinler'e. O niye araştırılmıyor? Giden başsavcımız diyordu ki Filipinler çok önemli diyordu. Çünkü orda toplantılar yapılıyor diyordu. Gözaltına alınan salıverilen avukat arkadaşlarımız bağlansınlar mesaj atsınlar. Resen bunun Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından tekrardan açtırılması lazım, soruşturulması lazım. Çünkü bakın bağımsız yargımız var diyorsunuz. Bağımsız yargı soruşturma kovuşturmaların sağlıklı yürütülmesiyle olur. Sözde olmaz. Şimdi bu karar verilmiştir. Mahkeme o hakkı kullanmıştır. Ama bu tür vatandaşın vicdanında önündeki dosyanın şeyi bulmalı yani bu hakaten böyle oldu denmeli.’ , ‘Sen Ç.'yı meşhur ettin o da seni mi meşhur etsin. Bak adam diyor ki facebook hesabımı da kapattım.’ , ‘Niye kapatıyor? Açmıştı sahtesini. Ona kim aç dedi? Niye aç dedi? Niye yanlış bilgileri bizim programı ve bizleri FETÖcü gibi algılatı? Bunu ancak FETÖyle iltisaklı insan yapar. Biz her şeyimizi ortaya koyup mücadele ederken bu F.Ç. avukat niye bize destek olmadı 2010larda? Hukuk Bürosu'nda bu başkanlık yaparken biz FETÖyle mücadele ediyorduk. O zaman bu arkadaşımız bize niye destek olmadı? Madem bu kadar AK Parti'liydi?’ ” ifadeleri ve 07.12.2017 tarihli karara konu olan “Savcılarımız emniyet güçlerimiz bundan istifade edeceğine bu programla mücadele eder gibi bir tavır takınmışlardır.”; “Valilik idarenin, emniyetin ve Bolu'daki yargının içerisinde... Algularım yüksektir.”, “Bolu Belediyesi'nde ters lale Fethullah GÜLEN'İN ters lalesi asıldı yav başkana neyi bekliyorsunuz?”, “Ben o Emniyet Müdürü'ne selam vermem. Vermiyorum da. Yalancı şahitlik yaptı ya.”, imza atmaktan imtina ettiler nöbetçi savcımız.”, “Ya siz siz var ya FETÖ'yle kucak kucakayken “Bu televizyon ekranları dörtlü çete dediğimiz ilin belediye başkanı, ilin sözde vekili, ilin bakan yardımcısı, ilin sözde il başkanı ..., “Biliyorsunuz bir başkanı şuan da FETÖ'den içerde Bir tanesi de ikinci başkanı da gözaltına alınıp da daha sonra serbest bırakılan avukat F. Ç'ydı. Belediye Başkanının avukatı.” ifadeleri.

vermiştir. Yukarıdaki kararlar için yapılan değerlendirmelerde olduğu gibi yine bu kararlarda da ceza muhakemesi sürecinde yer almayan kişilerin suçsuzluk karinesini ihlal edememelerine aykırı bir karar verilmiştir.

MNG TV Yayıncılık A.Ş.'ne ait TV 8 logosuyla yayın yapan medya hizmeti sağlayıcı kuruluşuna karşı aynı tarihli toplantıda 2 farklı kararla¹⁰⁰ verilen idari para cezasına konu olan bir başka olay dizisinde, öldürüldüğü iddia edilen kişilerin katillerini arayan programda geçen birtakım beyanların¹⁰¹ kişilerin birbirlerini suçlaması, telefonla programa bağlanan kişilerin suçlayıcı beyanlarda bulunması ve bu suçlayıcı ifadelerin kamuoyuyla paylaşılması, öte yandan bu diyalogların yaşandığı olaylar hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili sürekli yayın yapılması hususlarını içermesi sebebiyle RTÜK, suçsuzluk karinesi ile ilgili mevzuat hükümlerini hatırlatarak 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendinin ihlal edildiğinden bahisle idari para cezasına karar vermiştir.

¹⁰⁰ RTÜK, Toplantı No: 2017/34, Toplantı Tarihi: 23.08.2017, Karar No: 15, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9626> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.; RTÜK, Toplantı No: 2017/34, Toplantı Tarihi: 23.08.2017, Karar No: 16, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9627> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

¹⁰¹ RTÜK, Toplantı No: 2017/34, Toplantı Tarihi: 23.08.2017, Karar No: 15 künyeli karara konu olan *"Serap Hanım ben şu anda Avukatım. Kesinlikle hukuki olarak yardımcı olmak istiyorum. Bunun katili 2 kişi kalıbını da basarım. Bunun katili 2 kişi Şehnaz'la babası. Çünkü biz babasını gözlerimizle gördük. Şu an biz, mübarek günü, perdeden bize baktı, kapattı. O kız 3 Ocak'ta öldürüldü. 3 Ocak'ta öldürüldü. Çünkü 3 Ocak'ta kız bana derdi ki bana bir şey olursa karakola gidin derdi. Hatta babası ayın, dediğim gibi, benim babam görüyor nalburdan o çekiçler var ya küçük, duvara çivi çakmak için onlardan, bıçağı bilevletmiş ya bunun babası katil. Bunu Türk halkı göremiyor ama devlet göremiyor mu, yazık günah değil mi? Benim arkadaşım toprağa girdi. Onun babası orda diyor ki hakaret ediyor orda bulunanlara. Adamsa benim karşıma çıkacak! ... Benim numaram da var zaten. Lütfen gereken hukuki işlemleri ben yapayım. Ama Hande'nin katili babası ve üvey annesi."* ifadeleri ile RTÜK, Toplantı No: 2017/34, Toplantı Tarihi: 23.08.2017, Karar No: 16 künyeli karara konu olan "Gerçeğin Peşinde" adlı programın 07.08.2017 tarihli bölümünde geçen diyaloglarda sunucunun ölen ya da öldürülen 13 yaşındaki H. E.'nin yengesi ve babaannesi hakkında öldüreni bildikleri ve gizledikleri şüphesi ya da suçlaması olduğu, 11.08.2017 tarihli bölümde geçen diyaloglarda, H. E.'nin babası Mehmet ve amcası Seyfettin sözlü tartışmaya girmekte ve baba M. E. oğlunun katili olarak amca Seyfettin'i suçladığı, 14.08.2017 tarihli bölümde geçen diyaloglarda söz konusu programın canlı yayınına ölen H. E.'nin öğretmeninin telefonla bağlanıp H. E.'nin ölümünden kuzenleri Elif ve Filiz'in sorumlu olduğuyla ilgili okulda söylentiler olduğuna dair diyalogların geçmesi.

RTÜK'ün yine suçsuzluk karinesi hükmünün ihlal edildiğine ilişkin değerlendirmelerde bulunduğu bir başka kararına¹⁰² konu olan olayda, Turkuvaz Medya Yayın Hizmetleri A.Ş.'ye ait A Haber logosuyla yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun bir programında Soma maden faciasıyla ilgili diyaloglar arasında geçen Soma maden işletmesinin sahibi hakkındaki birtakım suçlayıcı ifadelerin¹⁰³, olay hakkında Savcılık soruşturmasının da devam ettiği belirtilerek 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendindeki suçsuzluk karinesini ihlal etmesi sebebiyle adı geçen kuruluş hakkında idari para cezasına hükmedilmiştir.

¹⁰² RTÜK, Toplantı No: 2014/33, Toplantı Tarihi: 03.06.2014, Karar No: 31, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/6590>, son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

¹⁰³ Programda yangın sonucu 301 vatandaşımızın hayatını kaybettiği Soma'daki maden işletmesinin sahibi Alp Gürkan ile işadamı Korkmaz Yiğit'in ilişkileri ve devletten para kaçırdıkları iddiaları gündeme getirilmiştir. Programın başında moderatör Mehmet Ali Önel "Kömürücü Patron Alp Gürkan'ın Korkmaz Yiğit ile ilişkilerini ve bu ikilinin arazi uyanıklığını, devletten arazi kaçırmalarını ekrana getireceğiz" şeklinde bir giriş yapmıştır. İlerleyen dakikalarda Soma'da hayatını kaybeden işçi yakınları ile canlı bağlantılar gerçekleştirilmiş sonrasında Hasan Karakaya ve Bülent Orakoğlu tarafından yangında sabotaj olduğu iddiaları dile getirilmiştir. Bu konulardan sonra Mehmet Ali Önel tekrardan "Doğan Bey bize Alp Gürkan'ın Korkmaz Yiğit'le TMSF'den nasıl arazi aşırıldığını anlatacak, Soma'da alavere dalavere yaparak TMSF'nin hakkı olan bir takım mallarını nasıl kaçırdıklarını anlatacak" şeklinde anonslarda bulunmuş ve reklam sonrasında bu konu konuşulmaya başlamıştır. Reklam sonrasında mezkur konuda açıklamalar yapan İş adamı Doğan Kasadoğlu Korkmaz Yiğit'ten zamanında bir alacağı olduğunu, alacağının peşine düştükten sonra Korkmaz Yiğit'in bir arazi hadisesinde TMSF'ye borcu olduğu halde kendisini iflaslı göstererek borcunu ödemediği ve araziyi adamları vasıtasıyla Alp Gürkan'a devrettiğini belirtmiş ve bu konuların şu anda savcılık iddianamesinde yer aldığını ifade etmiştir. Bu iddialar üzerine Korkmaz Yiğit yayına bağlanmış ve Mehmet Ali Önel'e "Orada bir mahkeme kurmuşsunuz ben de izliyorum ilk cümleliz Korkmaz Yiğit'in Alp Gürkan'la TMSF'den aşırıldığı mallar diyorsunuz, siz yargıç mısınız?" şeklinde çıkışta bulunmuş ve sonrasında Doğan Kasadoğlu ile ilgili bazı iddialar dile getirmiş, bunun üzerine Mehmet Ali Önel, "Kendinizi savunun, Doğan Kasadoğlu'nu suçlamayın" ifadelerini kullanmış ve Korkmaz Yiğit, "Siz beni suçluyorsunuz ama... siz mahkeme misiniz, yargıya intikal etmiş bir konuda siz ne hakla konuşursunuz" şeklinde ifadeler kullanmış ve bunun üzerine Mehmet Ali Önel "Siz haddinizi aşıyorsunuz" diyerek Korkmaz Yiğit'i yayından aldırıştır. Sonrasında hiddetli bir şekilde konuşmasına devam etmiş ve "Böyle bir terbiyesizlik yok, sen devleti dolandır, yetimin hakkını ye, sonra burada hesap sor" şeklinde sözler sarfetmiştir.

RTÜK'ün yukarıda incelenen kararlarında, yayınlar esnasında geçen diyaloglardan 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendinin ihlal edildiğine karar verdiği görülmektedir. Ancak RTÜK yayınlarda yer alan fotoğraflarla da suçsuzluk karinesi hükmünün (m. 8/1-i) ihlal edilebileceğine karar vermiştir. Buna örnek olarak RTÜK'ün 23.03.2016 tarihinde Işıl Televizyon Yayıncılık A.Ş.'ye ait Star TV logosuyla yayın yapan medya hizmeti sağlayıcı kuruluşa karşı uyarı yaptırımını uygulanmasına karar verdiği bir kararında¹⁰⁴, verilen bir haberde, habere konu olan bir kişi hakkında suç işlediği iddiasıyla yayın yapılırken kişinin görüntüsü de yayınlanmıştır. RTÜK, bu durumu 6112 sayılı Kanun'un 8/1-i bendinin ihlali olduğuna karar verirken kişilik haklarının korunması gerektiğini vurgulamanın yanı sıra mahkemeler dışında hiçbir kurumun kişilerin suçsuzluk karinesine aykırı şekilde suçlu gibi yansıtlamayacağını belirtmiştir. Buraya kadar incelenen RTÜK kararlarında verilen kararlardaki suçsuzluk karinesi gerekçesiyle verilen idari yaptırımların; bu çalışmanın suçsuzluk karinesinin anlamı ve uygulama alanı başlıklarında da ifade edilen açıklamaların tam aksine; suçsuzluk karinesinin kişiler tarafından ihlal edemiyor olmasına rağmen TV kanalları aracılığıyla, birer özel hukuk tüzel kişisi olan anonim şirketlere uygulandığı ortadadır. Bu hususlar ile beraber ele alınan bu son kararda, RTÜK'ün mahkemelerin kişileri suçlu gibi yansıtabilmelerinin mümkün olduğu şeklindeki bir ifadeye bulunması, RTÜK'ün suçsuzluk karinesinin anlamından ve uygulama alanından ne derece bihaber olduğunu bu kez daha gözler önüne sermektedir.

SONUÇ

RTÜK, 6112 sayılı Kanun ile düzenlenen, kamu tüzel kişiliğine sahip ve idari teşkilat içerisinde yer alan, radyo ve televizyon yayınlarını düzenleme ve denetleme ile söz konusu yayınlara yaptırım uygulayabilme görev ve yetkilerine sahip bir bağımsız idari otoritedir. RTÜK, yetki ve görevi doğrultusunda 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinde yer alan yayın hizmeti ilkelerine aykırı yayın yaptığını tespit ettiği yayınlar hakkında anılan Kanun'un 32. maddesine göre idari yaptırım uygulayabilmektedir. Söz konusu yayın hizmeti ilkeleri arasında "*Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi*

¹⁰⁴ RTÜK, Toplantı No: 2016/17, Toplantı Tarihi: 23.03.2016, Karar No: 29, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/7749> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.” şeklinde tanımlanmış suçsuzluk karinesi de yer almaktadır. Dolayısıyla RTÜK, hukuki nitelik olarak yargı kararı olmayan kararları ile suçsuzluk karinesine aykırılık tespiti yaparak idari yaptırım uygulayabilmektedir. Bu yaptırımın niteliğinin idari olduğu anılan Kanun’un dilinden anlaşılmaktadır. Nitekim bu Kanun’da radyo ve televizyon yayınlarında uyulması gereken kurallar esas olarak adı geçen Kanun’un “*Yayın hizmeti ilkeleri*” başlıklı 8. maddesinde sayılmıştır. Söz konusu hükümde sayılan ilkelerden birine ve/veya birden fazlasına aykırılık halinde, RTÜK anılan Kanun’un 32. maddesine göre idari yaptırım uygulayabilecektir ve Kanun’un 33. maddesinde sayılan suç tiplerinin şartları oluştuğu takdirde RTÜK açılacak kamu davasında katılan sıfatını taşıyabilecektir. Kanun’un “*Adli yaptırımlar*” başlıklı 33. maddesi karşısında, Kanun’un 8/1-i bendinde yer alan suçsuzluk karinesi yayın hizmeti ilkesine aykırılık halinde 32. maddeye göre idari yaptırım uygulanabilmesi, bu yaptırımın bir yargı kararı olmadığını, hukuki nitelik olarak idari işlem sayılabileceğini açıkça göstermektedir. Nitekim aksi halde suçsuzluk karinesine aykırılık halinde uygulanacak yaptırım veya yaptırımlar, “*İdari yaptırımlar*” başlıklı 32. maddede değil “*Adli yaptırımlar*” başlıklı 33. madde içerisinde düzenlenebilirdi.

Suçsuzluk karinesi, ceza muhakemesine özgü bir ilkedir. Bu ilkenin ihlal edilip edilmediğine bir bağımsız idari otorite veya herhangi bir idari merci karar veremez. Bu anlamda ceza muhakemesine özgü bir ilkenin ihlal edilip edilmediğini tespit eden RTÜK, mahkeme sıfatını taşımamaktadır. Aksine RTÜK’ün bu tespiti sonucunda vereceği idari yaptırım kararı idari yargı denetimine açıktır. Öte yandan, bir an için RTÜK’ün suçsuzluk karinesinin ihlal edilip edilmediğine ilişkin tespit yapma yetkisi ve görevinin hukuka uygun olduğu düşünülse bile bu kez de suçsuzluk karinesinin kamu görevlilerine hitap etmesine rağmen RTÜK tarafından verilen yaptırımların muhatabının anonim şirketler bünyesinde medya hizmeti sağlayan kuruluşlar olduğu veya diğer bir ifadeyle özel hukuk tüzel kişileri olduğu sorunu ile karşılaşmaktadır. Ceza muhakemesi sürecinde yer almayan gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişileri suçsuzluk karinesini ihlal edemezler. Bu kişiler ancak şeref ve itibar hakkını ihlal edebilirler. Dolayısıyla, medya hizmetleri yürüten bu kuruluşlar, herhangi bir kişi hakkında söz konusu kişinin suçsuzluk karinesini ihlal edemezler. Bir an için yine aksi kabul edilse bile söz konusu suçsuzluk karinesine aykırılığı tespit edecek olan makam idari bir makam olamayacaktır.

KAYNAKÇA**I. Kitaplar ve Makaleler**

- Akgül, Afra. “Adil Yargılanma Hakkının Bir Unsuru Olarak Kişinin Kendini Bizzat veya Müdafii Aracılığıyla Savunma Hakkı”, *AÜSBE* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2021.
- Atay, Ender Ethem. “Fransız İdare Hukukunda Bağımsız İdari Otoriteler (BİO’lar): Rekabet Konseyi”. *Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları* (2000): 51-107.
- Atay, Ender Ethem. *İdare Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2006.
- Avşar, Zakir ve Öngören, Gürsel. *Radyo ve Televizyon Hukuku*. Ankara: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Yayınları, 2003.
- Ayanoğlu, Taner. “Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Düzenleme Yetkisi ve TAPDK Örneği”. *İHFM*, sy. 1 (2007): 39-83.
- Berkün, Sanem. “Kamu Açısından Yönetim”. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*. sy. 16 (2017): 638-664.
- Çakmak, Zeynep. “Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu”. *AÜSBE*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Ankara, 2011.
- Değirmencioğlu, Burcu. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında “Masumiyet Karinesi”nin Korunması”. *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, sy. 2 (2019): 307-356.
- Duran, Lütfi. *Türkiye’de Bağımsız İdari Otoriteler*. İstanbul: Alkım Yayınları, 1998.
- Feyzioğlu, Metin. “Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”. *AÜHFD*, sy. 1-4 (1999): 135-163.
- Feyzioğlu, Metin, ve Güneş Okuyucu Ergün. “Türk Hukukunda Tutuklukta Azami Süre”. *AÜHFD*, sy. 1 (2010): 35-59.
- Hamurcu, Kürşat. “Gizliliğin İhlali Suçu ve Yargıtay Uygulaması”. *İçinde Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022.
- Harris, David, ve Michael O’Boyle. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*. 4. Bası. (çev. Ulaş Karan, Mehveş Bingöllü Kılıcı), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Gökcan, Hasan Tahsin. “Bireysel Başvuru Temelinde Lekelenmeme Hakkı”. *İçinde Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022.
- Günday, Metin. *İdare Hukuku*. 10. Bası. Ankara: İmaj Yayınevi, 2015.

- Güngör, Devrim. “Ceza Muhakemesi Sürecinde Medyada Yaratılan Önyargı ve Adil Yargılanma Haklarının Korunması”. (raportör olarak), *Journal of Penal Law and Criminology*, sy. 2 (2015): 307-310.
- İnceoğlu, Sibel. *Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4*. Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018.
- Odyakmaz, Zehra, Ümit Kaymak ve İsmail Ercan. *Anayasa Hukuku - İdare Hukuku*. 7. Bası. İstanbul: İkinci Sayfa Yayınları, 2006.
- Okuyucu Ergün, Güneş. “Soruşturmanın Gizliliği”. *AÜHFD*, sy. 2 (2010): 243-275.
- Okuyucu Ergün, Güneş. “Lekelenmeme Hakkı Kapsamında Soruşturmanın Gizliliği”. İçinde *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022.
- Öntan, Yaprak. “Soruşturma Evresinde Avukatın Dosya İnceleme Yetkisi”. İçinde *Ankara Üniversitesi 90. Yıl Armağanı*, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, ve Pınar Bacaksız. *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 14. Bası. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özen, Muharrem, ve Atacan Köksal. “Suçsuzluk Karinesi Bağlamında Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı”. *AÜHFD*, sy. 1 (2019): 261-286.
- Özen, Muharrem, Devrim Güngör ve Güneş Okuyucu Ergün. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türk Hukukunda Azami Tutukluluk Süresinin Hesaplanmasına İlişkin Değerlendirmeler”. *Ankara Barosu Dergisi*, sy. 4 (2010): 181-187.
- Tan, Turgut. “Bağımsız İdari Otoriteler”. *Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları*, sy. 4 (2000): 3-32.
- Tan, Turgut. *Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- Taner, Fahri Gökçen. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği*. 2. Bası. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Taner, Fahri Gökçen. “Suçsuzluk Karinesi ve Lekelenmeme Hakkının Kapsamı Bağlamında Bir Değerlendirme”. İçinde *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2022.
- Toroslu, Nevzat, ve Metin Feyzioğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 20. Bası, Ankara: Savaş Yayınları, 2020.
- Tozman, Önder. “Suçsuzluk Karinesi: Türk Hukukundaki Sonuçları”. *EÜHFD*, sy. 3-4 (2007): 315-353.

Trechsel, Stefan, ve Sarah J. Summers. *Human Rights in Criminal Proceedings*. 1. Bası. New York: Oxford University Press, 2005.

Ulusoy, Ali. "Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme". *Ankara Barosu Dergisi*, sy. 2 (2000): 45-60.

Yıldırım, Akif. "Anayasa Mahkemesi Uygulamasında Masumiyet Karinesi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, sy. 9 (2017): 491-517.

Zarplı, Çağdaş. "İfade Özgürlüğü: İçeriği ve Sınırları", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya, 2008.

<https://www.mevzuat.gov.tr>

II. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

Barberá, Messegué ve Jabardo/İspanya, 06.12.1988, No. 10590/83.

Y.B ve Diğerleri/Türkiye, 28.10.2004, No. 48173/99, 48319/99.

Allenet de Ribemont/Fransa, 07.08.1996, No. 15175/89.

Telfner/Avusturya, 20.03.2001, No. 33501/96.

Salabiaku/Fransa, 07.10.1988, No. 10519/83.

Radio Fransa ve Diğerleri/Fransa, 30.03.2004, No. 53984/00.

Saunders/Birleşik Krallık, 17.12.1996, No. 19187/91.

G.C.P./Romanya, 20.12.2011, No. 20899/03.

Nešťák/Slovakya, 27.02.2007, No. 65559/01.

Ürfi Çetinkaya/Türkiye, 23.07.2013, No. 19866/04.

Karakaş ve Yeşilirmak/Türkiye, 28.06.2005, No. 43925/98.

III. Anayasa Mahkemesi Kararları

AYM, E. 2010/28, K. 2011/139, K.T. 20.10.2011.

Cihan Yeşil Başvurusu, B. No: 2013/8635, 06.05.2015.

Kürşat Eyol Başvurusu, B. No: 2012/665, 13.06.2013.

Mustafa Kıvrak Başvurusu, B. No: 2013/3175, 20.02.2014.

AYM, E. 2004/55, K. 2008/118, T. 12.06.2008.

AYM, E. 2002/100, K. 2004/109, T. 21.9.2004.

IV. Yargıtay Kararları

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, E. 2021/3614, K. 2021/9700.

V. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kararları ve Karşı Oy Şerhleri

RTÜK, Toplantı No: 2021/27, Toplantı Tarihi: 07.07.2021, Karar No: 757, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/16195> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 13, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13420> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 14, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13421> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 15, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13422> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2020/20, Toplantı Tarihi: 14.05.2020, Karar No: 16, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13423> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2018/01, Toplantı Tarihi: 03.01.2018, Karar No: 18, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9984> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2017/49, Toplantı Tarihi: 07.12.2017, Karar No: 20, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9925> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2017/34, Toplantı Tarihi: 23.08.2017, Karar No: 15, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9626> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2017/34, Toplantı Tarihi: 23.08.2017, Karar No: 16, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/9627> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2016/17, Toplantı Tarihi: 23.03.2016, Karar No: 29, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/7749> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

RTÜK, Toplantı No: 2014/33, Toplantı Tarihi: 03.06.2014, Karar No: 31, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/6590> , son görüntüleme tarihi: 05.03.2022.

Dönemin RTÜK Üyesi İlhan Taşcı'nın karşı oyu, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13450> , son görüntüleme tarihi: 06.03.2022.

Dönemin RTÜK Üyesi Ali Ürküt'ün karşı oyu, <https://www.rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/13454> , son görüntüleme tarihi: 06.03.2022.